

Klachtnummer 2023/237

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klaagster] (verder: klaagster), moeder van [leerling], leerling van [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De Landelijke Klachtencommissie Onderwijs uitgaande van Onderwijsgeschillen (verder: de LKC) te Utrecht heeft op 17 september 2023 de klacht ontvangen. De klacht is gericht tegen de school en [rector], rector van de school (verder: de rector). De LKC heeft op 28 september 2023 van mr. W. Lindeboom, werkzaam bij Lindeboom Brussee Advocaten te Den Haag, gemachtigde van verweerder (verder: de gemachtigde), een verweer ontvangen.

Verweerder bleek niet aangesloten bij Onderwijsgeschillen, maar wel bij de landelijke klachtencommissie voor het christelijk onderwijs (verder: de Commissie). Op 28 september 2023 zijn, na overleg met partijen, de klacht en het verweer door Onderwijsgeschillen doorgestuurd en op deze datum ook ontvangen door de Commissie.

De Commissie heeft de klacht versneld behandeld tijdens een online hoorzitting op 4 oktober 2023. De Commissie heeft tijdens deze online hoorzitting de navolgende personen gehoord:

- klaagster;
- [leerling], bijgestaan door haar zus [zus];
- de rector;
- de gemachtigde.

Feiten en omstandigheden

[leerling] zit in het huidige schooljaar 2023/2024 in 4 vwo met het profiel C&M/E&M met de vakken Nederlands, Engels, Duits, wiskunde A, geschiedenis, tekenen, biologie en economie.

II. Standpunt van klaagster

Klaagster beklagt zich over het feit dat haar dochter [leerling] is afgewezen voor haar profielkeuze Natuur en Gezondheid (N&G) met het vak natuurkunde in plaats van aardrijkskunde.

Klaagster benadrukt dat zij zeer goede ervaringen heeft met de school, dat [leerling] haar vierde kind op de school is en het betreurt dat zij nu bij de Commissie zit met deze kwestie. Haar dochter heeft gekozen voor het Natuur & Gezondheid (N&G) profiel. In plaats van aardrijkskunde wil zij natuurkunde volgen als één van haar profielvakken. Zij heeft eerder bij de school kenbaar gemaakt dat zij graag natuurkunde wilde volgen in plaats van aardrijkskunde. Dit is ook besproken met haar

natuurkundedocent, die begrip toonde voor haar wens. De docent gaf haar het vertrouwen dat zij met haar hulp en eigen inzet het vak natuurkunde in de bovenbouw succesvol zou kunnen volgen. Volgens klaagster hebben de teamleider en de rector van de school hier helaas geen begrip voor getoond. Klaagster dringt aan op een heroverweging van de beslissing, aangezien haar dochter vastberaden is om natuurkunde te volgen en daar ook de nodige ondersteuning voor heeft gekregen van haar docent.

[leerling] wil graag geneeskunde gaan studeren. Zij kiest doelbewust niet voor 4 havo, zij heeft niet voor niets 3 vwo gedoubleerd. Zij wil haar droom achterna en op een universiteit geneeskunde studeren. Dat kan niet met een havo vooropleiding. [leerling] veronderstelt dat het demotiverend zou werken om van vwo naar havo te gaan. Het is een niveau lager, ze staat immers nu wel op overgang. Zij kan 4 vwo wel aan.

[leerling] is van mening dat het feit dat zij andere docenten had in het tweede jaar 3 vwo dan in het eerste jaar, een negatieve invloed heeft gehad op haar resultaten. Maar ze heeft wel degelijk beter gescoord voor Natuurkunde in het tweede jaar 3 vwo. Ook is zij afwezig geweest in verband met ziekte en doktersafspraken.

Bij overstap naar een ander profiel zou zij nu 5 of 6 weken achterliggen op het lesprogramma van dat profiel. [leerling] stelt zich daar bewust van te zijn en zeer gemotiveerd te zijn om de achterstand in te halen.

III. Standpunt van verweerder

De rector bevestigt altijd een goede relatie te hebben gehad met de familie van [leerling] en het ook jammer te vinden bij de Commissie te zijn beland.

Verweerder geeft aan dat het geschil is ontstaan aan het einde van schooljaar 2022/2023, nadat de overgangsvergadering zijnde het collectief van lesgevende docenten en de teamleider van de afdeling onderbouw Havo/vwo van de school had besloten dat [leerling] werd bevorderd naar 4 vwo. Echter niet met de vakken natuurkunde of aardrijkskunde. Voor deze beide vakken voldeed [leerling] namelijk niet aan de cijfereisen die gesteld worden in het overgangsbeleid.

Om het vak natuurkunde te mogen kiezen, dient een leerling tenminste een 6,5 te staan voor het vak. [leerling] had echter een 6,1

Een bevordering naar 4 vwo met het profiel Natuur en Gezondheid (N&G) of Natuur en Techniek (N&T), een profiel met daarin het vak natuurkunde was op grond van het overgangsbeleid niet mogelijk. Een bevordering naar 4 vwo met een profiel Cultuur en Maatschappij (C&M) of Economie en Maatschappij (E&M) wel. Die laatste mogelijkheden zijn door de decaan en de mentor besproken met [leerling] en klaagster. Omdat zij zich niet in de besluitvorming konden vinden hebben [leerling] en klaagster bezwaar gemaakt bij de teamleider en de rector, waarna een gesprek met alle partijen heeft plaatsgevonden. Dit gesprek heeft plaatsgevonden in de laatste week voor de zomervakantie op 10 juli 2023. Hierbij waren aanwezig [leerling] en klaagster, haar oudere zus, de teamleider onderbouw Havo/vwo en de rector van de school.

Tijdens het gesprek op 10 juli 2023 heeft klaagster aangegeven dat zij het oneens was met het besluit van de docentenvergadering en aan de rector om heroverweging gevraagd. Zij deed dit onder andere op basis van uitspraken van de natuurkundedocent over diens vertrouwen in het kunnen van de leerling. De school heeft tijdens het gesprek benadrukt dat de overgangscriteria vast liggen en dat de

uitspraken van de natuurkundedocent zijn meegewogen bij de docentenvergadering maar niet leidend zijn.

In de laatste docenten/overgangsvergadering zitten alle lesgevende docenten bij elkaar onder leiding van de teamleider en aanwezigheid van de mentor. Alle docenten hebben inspraakrecht. Zij krijgen allen de vraag hoe kansrijk het is dat een leerling een bepaald vak kiest in de bovenbouw en of het gezien de bevorderingsregels nodig is om af te wijken van die regels. De natuurkundedocent heeft benoemd in een eerder stadium zijn algemene vertrouwen te hebben uitgesproken in [leerling]. Hij heeft niet gezegd dat [leerling] heel goed is in natuurkunde. Deze docent heeft echter geen meerderheidsstem in de vergadering en de overige docenten zijn, onder leiding van de mentor, van zijn advies afgeweken.

In dit specifieke geval is na afweging van de betrokken belangen besloten dat het niet in het belang van [leerling] is om uitzonderingen op het overgangsbeleid te maken. Het draait hier niet alleen om het tekort van 0,4 punt op het vak natuurkunde. Het belangrijkste argument is dat [leerling] in 3 vwo al is gedoubleerd en haar resultaten maar marginaal zijn verbeterd. Zij is (tot twee keer toe) niet bevorderbaar naar N&G- of N&T- profiel. De school vindt dit geen passende plek voor haar. De school heeft de volgende alternatieven besproken: Een bevordering naar 4 vwo in een C&M- of E&M-profiel of bevordering naar 4 havo in een N&G-profiel met natuurkunde. Tijdens het gesprek werd duidelijk dat beide alternatieven onacceptabel waren voor [leerling] en klaagster. Voor hen bleef een bevordering naar 4 vwo met het vak natuurkunde de enige optie. Daarna is het gesprek beëindigd.

De school stelt weloverwogen om te gaan met de bevordering van leerlingen. Er wordt, naast de cijfers, altijd gekeken naar een bredere context. Natuurlijk wil de school graag dat leerlingen een vakkenpakket kunnen kiezen dat past bij hun cognitieve talenten en hun interessegebied. Soms moet de school echter constateren dat een keuze voor een bepaald vakkenpakket belemmerend kan werken voor het behalen van een diploma. In dit geval is het de stellige overtuiging van de school dat een keuze voor het profiel N&G met het vak natuurkunde tot gevolg zou hebben dat het vwo-diploma mogelijk buiten bereik van [leerling] blijft. De school denkt niet dat zij kansrijk is in dit profiel. Om die reden is het bevorderingsbeleid vormgegeven zoals het is vormgegeven. Ofschoon afgewezen door klaagster en [leerling], kan [leerling] nog steeds naar 4 havo in een N&G-profiel met natuurkunde profiel.

Verweerder stelt verder dat er geen procedurefouten zijn gemaakt. De gegevens waarvan de docentenvergadering zich heeft bediend waren juist.

IV. Overwegingen van de Commissie

De Commissie stelt voorop dat zij een klacht over een verbod op een profielkeuze met terughoudendheid toetst.

De school komt een grote mate van beleidsvrijheid toe bij de beoordeling van dergelijke kwesties. De Commissie kan slechts toetsen of de school het geldende beleid zorgvuldig heeft toegepast en of de school en/of het bestuur in redelijkheid tot de door haar genomen besluiten heeft kunnen komen. Niet in het geding in deze procedure is dat [leerling] overgaat naar 4 vwo. Ter beoordeling aan de Commissie ligt voor of verweerder in redelijkheid heeft kunnen beslissen dat [leerling] niet het door haar gewenste N&G-profiel, met het vak natuurkunde, heeft kunnen kiezen.

In de overgangscriteria van verweerder is onder punt 4 met als kop “aanvullende criteria voor de profiel- en vakkenkeuze in de tweede fase” onder andere te lezen dat een leerling alleen mag kiezen voor het vak natuurkunde als hij of zij het vak in de onderbouw heeft afgerond met een 6,5 gemiddeld. Er staat bovendien dat het advies van de lesgevend docent wordt meegewogen. [leerling] komt ingevolge dit beleid 0,4 punt tekort; zij staat een 6,1 voor het vak natuurkunde aan het einde van 3 vwo. Verweerder heeft in de overgangsvergadering besloten dat [leerling] niet kon kiezen voor het N&G-profiel met natuurkunde. Er is volgens verweerder breder gekeken dan alleen het cijfer, er is ook gekeken of het voor [leerling] kansrijk was om haar diploma te behalen met dit profiel en het besluit is later nog eens heroverwogen door de directie van de school, maar ook zij kwamen niet uit op een andere beslissing.

De Commissie is van oordeel dat verweerder op de juiste gronden tot de beslissing is gekomen. [leerling] voldeed niet aan de voorwaarden die daarvoor door de school zijn vastgesteld. Verweerder heeft haar beleid gevolgd zoals verwoord in haar overgangsregels en het advies van de natuurkundedocent is meegewogen in de overgangsvergadering. Ook is het besluit nog eens heroverwogen.

De Commissie heeft ook bij het oordeel betrokken dat klaagster en [leerling] de klacht in eerste instantie onvoldoende hebben onderbouwd. Zij stelden slechts het niet eens te zijn met de beslissing van verweerder en dat [leerling] het N&G-profiel met het vak natuurkunde graag wil volgen. Er is niet gebleken van speciale omstandigheden, waardoor de lerarenvergadering anders had moeten beslissen.

Ter zitting heeft [leerling] verder aangegeven dat haar cijfers de tweede keer in 3-vwo verbeterd waren ten opzichte van de eerste keer. De Commissie heeft vastgesteld dat de cijferlijst van [leerling] inderdaad iets verbeterd is, zij het marginaal. Bij natuurkunde is zij van een 5,8 naar een 6,1 gegaan. Volgens [leerling] was dit het gevolg van het les krijgen van een andere docent dan in het voorafgaande leerjaar, hij behandelde de stof op een ander manier. Bovendien was zij in verband met ziekte veel afwezig geweest. De Commissie oordeelt dat het krijgen van een andere docent een normale gang van zaken gedurende een schoolloopbaan is en geen reden mag zijn waarom ook de tweede keer in 3 vwo het cijfer aan de lagere kant blijft (in ieder geval onvoldoende om het profiel te mogen kiezen). Verweerder heeft tijdens de zitting aangegeven niets te weten van extra afwezigheid van [leerling] door ziekte en doktersbezoek. Het is de Commissie ook verder niet gebleken dat dit het geval zou zijn geweest in de twee laatste jaren op school. [leerling] had haar motivatie om het N&G-profiel te volgen met het vak natuurkunde aantoonbaar kunnen maken door een significant beter cijfer te halen voor het vak dan in het voorafgaande jaar.

Concluderend stelt de Commissie dat haar niet is gebleken van omstandigheden waardoor verweerder anders had moeten besluiten. Verweerder heeft op juiste gronden tot het besluit kunnen komen.

Ten overvloede merkt de Commissie het navolgende op.

Op de website van de school worden hoge verwachtingen bij haar (toekomstige) leerlingen gecreëerd met betrekking tot de vrije keuze van vakken. Verweerder benoemt een persoonlijk leiderschap dat richting geeft aan eigen leren en leven en stelt dat als een leerling een keuze gaat maken over “welke vakken wil ik houden?”, dan is dat jÓuw keuze”.

Hier staat tegenover dat verweerder wel degelijk grenzen stelt aan de keuzevrijheid van de leerling, hetgeen te lezen is in het document Overgangscriteria RLVVC2022-2023. Echter, deze beperkingen zijn niet zomaar terug te vinden in de buurt van de wervende tekst.

Alhoewel het stellen van voorwaarden bij het kiezen van een profiel gebruikelijk is in het voorgezet onderwijs, overweegt de Commissie dat de wervende tekst op de website van de school geen recht doet aan de criteria die verweerder met betrekking tot de profielkeuze heeft vastgesteld. Zij zal hier een advies aan wijden.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht ongegrond.

VI. Aanbeveling aan het bestuur

De Commissie beveelt verweerder aan de teksten op de website over de vrije keuze van vakken aan een kritische blik te onderwerpen en deze meer in overeenstemming te brengen met het daadwerkelijke beleid van de school.

Aldus gegeven op 4 oktober 2023 door mr. Joh.C. Westmaas, voorzitter, M. de Blaauw MEd en ing. J.T. Havinga MES, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.C. Gröllers als secretaris.